

Perforační rámce známek České republiky tištěných ocelotiskem z plochy

Po rozdělení Československa byly pro zoubkování známek České a Slovenské republiky tištěných ocelotiskem z plochy (někdy i v kombinaci s ofsetem) logicky používány stejné výrobní postupy a zařízení, jako u čs. známek. Platí to i pro řadu perforačních rámců, které byly popsány v předchozím článku (MR3/2003). Teprve v roce 2000 byl použit zcela nový perforační rámec s odlišným rozměrem zoubkování, který má v našem systému označení XII. Některé starší varianty rámců nebyly zatím u českých známek použity, jejich pořadové číslo však bylo kvůli jednotnosti systému zachováno, u nově vzniklých variant se pokračuje v číslování průběžně dále.

Pro katalogová čísla PL 5, PL 36/37 a A222/223 byl použit stejný perforační rámec jako u emisí Krásky naší vlasti (4 ZP+4 ZP), ale výsledné osmibloky byly rozřezáním upraveny na konečné PL o 4 ZP, případně 2 ZP + 2 K. U perforačních rámců VI a XII lze u některých jejich variant doložit použití více sad na základě vychýleného PO v určitém místě daného rámce. Zvláštností je použití dvou rozdílných rámců při zoubkování A 346 (IX a XII), kde u rámce XII jsou ještě doloženy nejméně dvě sady. I když v tabulce 5 jsou u rámce XII.3 pro tento aršík (TF o dvou AP) uvedeny tři varianty, je možné, že byly použity jen dva rámce, kde u jednoho se vyskytují ony vychýlené PO (na AP 1 v levé, na AP 2 v pravé svislé perforaci) a druhý je bez vychýlených PO na obou AP. Rovněž u českých známek jsou doloženy výrazné výrobní vady perforace, z nichž některé vyobrazujeme.

Z přehledu variant jednotlivých perforačních rámců můžeme odhadnout, jakou kombinací známek, jejich velikostí a polo-

Obr. 1: Zdálnivý posun perforace na aršíku A 246; ve skutečnosti jde ale o posun tisku

hou v kombinaci případných kuponů nás může vydavatel známek ještě překvapit především u rámce VI. Jestliže v budoucnu

použije další varianty perforačních rámců, budeme námi navrženou klasifikaci aktualizovat a doplňovat. Přehled perforačních

Tab. 4: Perforační rámce použité při výrobě známek ČR tištěných ocelotiskem z plochy

Perf. rám.	perforační úprava aršíku či PL (ZP a kupony)	formát ZP nebo K u různých variant PR	první použití perfor. kat. číslo	rámce a jeho varianty název emise a rok vydání
VI.	perforační rámec pro PL v základní úpravě 5x4 známky o formátu ZP 27,25x22,30 mm, Rz 11%			
1.	PL 4 ZP + 1 K	ZP 4xzákl., K 4x zákl.	27	Umění 1993 - 9Kč
2.	PL 4 ZP + 2 K	ZP 4x zákl., K 2x zákl.	28	Umění 1993 - 11Kč
3.	PL 10 ZP	ZP 2x základní	183	Jízda králů 1998
4.	PL ZP 4 + ZP 4	ZP 2x základní		zatím nepoužito
5.	PL 1+1 ZP (jako ZP 1 a 4)	ZP 4x základní		zatím nepoužito
6.	A 1 ZP	ZP 4x základní		zatím nepoužito
7.	PL 1+1 ZP (jako ZP 3 a 4)	ZP 4x základní		zatím nepoužito
8.	PL 8 ZP + A 4 ZP	ZP základní		zatím nepoužito
9.	PL 1+1 ZP (jako ZP 2 a 3)	ZP 4x základní		zatím nepoužito
10.	PL 8 ZP + PL 8 ZP	ZP základní		zatím nepoužito
11.	A 4 ZP + A 4 ZP	ZP základní		zatím nepoužito
12.	PL 1+1+1+1ZP+4K (neper.)	ZP 2x základní		zatím nepoužito
13.	PL 4 ZP (perf. jen okolo ZP)	ZP 4x základní		zatím nepoužito
14.	PL 1+1 ZP (jako ZP 1 a 3)	ZP 4x základní		zatím nepoužito
15.	PL 1+1 ZP (jako ZP 1 a 2)	ZP 4x základní	A 235/236	Beuronská uměl. škola 1999
16.	PL 20 ZP	ZP základní		zatím nepoužito
17.	PL 6 ZP + K1 + K2	ZP 2x zákl., K1 2x zákl., K2 6x zákl.	197	80 let ČSR 1998
18.	PL 5 ZP + 10 K	ZP 2x zákl., K zákl.	225	125. výročí UPU
19.	PL 2 ZP+ZP + K1+K2+K3	2 ZP 2x zákl., 1 ZP 4x zákl., K1 2x, K2 4x a K3 6x zákl.	A 250/252	Praha 2000
20.	PL 2 ZP + K1 + K2 + K3	ZP 2x zákl., K1 2x zákl., K2 2x zákl., K3 4x zákl.	A 254/255	Doprava 2000
21.	A 1 ZP	ZP 4x základní	A 283	České baroko 2001
22.	A 4 ZP + K1 + K2 + K3 + K4	ZP 2x zákl., K1 2x zákl., K2 zákl., K3 2x zákl., K4 zákl.	A 326/329	Motýli 2002
23.	PL 8 ZP	ZP 2x základní	355	Europa 2003
VIII.	perforační rámec pro aršíky o 1 známce, zákl. formát ZP neurčen, Rz 11% : 11% či Rz 11% : 11%			
1.	A 1 ZP	ZP 44,5x25,5 mm		zatím nepoužito
2.	A 1 ZP	ZP 67,5x41,0 mm		zatím nepoužito
3.	A 2 ZP	ZP 26,5x34,0 mm	A 171	Historie výstav PRAGA 1998
IX.	perforační rámec pro PL v základní úpravě 2x3 známky o formátu ZP 30,75x44,50mm, Rz 11%			
1.	PL 3+3 ZP	ZP základní		zatím nepoužito
2.	PL 1+1+1+1 ZP (ZP 1,3,4,6)	ZP základní		zatím nepoužito
3.	A 1 ZP+2K (ZP i K perf.)	ZP základní		zatím nepoužito
4.	A 1ZP+2K (ZP+K spolu)	ZP 3x základní		zatím nepoužito
5.	PL 1+1 ZP (jako ZP 1a 4)	ZP základní		zatím nepoužito
6.	PL 2+2 ZP	ZP základní		zatím nepoužito
7.	A 1 ZP	ZP základní		zatím nepoužito
8.	A 3 ZP	ZP základní	A 146/148	Praha Rudolfa II.
9.	A 1 ZP	ZP základní	A 346	10 let ČR
X.	perforační rámec pro PL v základní úpravě 2x5 známek o formátu ZP 27,25x33,75mm, Rz 11%			
1.	PL 10 ZP	ZP základní		zatím nepoužito
2.	PL 4+4 ZP (z nevyd.ZS)	ZP základní		zatím nepoužito
3.	A 1 ZP	ZP základní		zatím nepoužito
Poznámka: rámec použit u známek SR např.: Kroje 173/175, odvozený pro Houby A 128/130. Lesní plody A 215/217				
XI.	perforační rámec pro PL v základní úpravě 2x4 známky o formátu ZP 30,75x44,75mm, Rz 11% : 11%			
1.	PL 4+4 ZP	ZP základní	5	Evropa moderní malířství 1993
2.	A 1 ZP	ZP základní		zatím nepoužito
3.	A 2 ZP	ZP základní	A 10	Velký státní znak 1993
4.	A 2 ZP	ZP základní	A 321/322	Česká kult. a Francie 2002
XII.	perforační rámec pro PL v základní úpravě 2x3 známky o formátu ZP 30,75x45,00mm, Rz 11% : 11%			
1.	A 1 ZP	ZP základní	A 246	T.G.M. 2000
2.	A 3 ZP	ZP základní	A 285/287	1000 let architektury 2001
3.	A 1 ZP	ZP základní	A 346	10 let ČR 2003

Tab. 5: Přehled perforačních rámců a jimi dosud operforovaných známek ČR vytištěných ocelotiskem z plochy

Perfor. rám.	popis varianty perfor. rámce	aršíky a přepážkové listy (katalogová čísla podle POFIS 2003)	Perfor. rám.	popis varianty perfor. rámce	aršíky a přepážkové listy (číslování viz katalogy POFIS ČSR 1918-39 a 1945-92)
VI.1		27, 59, 105/108, 131, 191/192	VI.22.a	bez vychýl. PO	A 326/329
VI.2		28/29, 57/58, 96/98, 129/130, 162/164, 202/203, 237/239, 275/277, 309/311, 319, 343/345	VI.22.b	vychýl. 18. PO zprava na dolní perf. ZP 1	A 326/329
VI.3.a	bez vychýl. PO	183/184	VI.23		355
VI.3.b	vychýl. 18. PO zprava mezi ZP 2 a 4	183/184	VIII.3		A 171
VI.15		A 235/236	IX.1		A 146/148, A 174/176
VI.17.a	bez vychýl. PO	197	IX.2		A 346
VI.17.b	vychýlený 18. PO zdola mezi ZP 6 a kuponem	197	XI.1		5, 6, 9, 36/37, 39/40, 48, 78/79, 119/120, 141, 142/143, 193/194, 220/221, A 222/223, 261/263, 304/305, 333/334, 356/357
VI.18.a	bez vychýl. PO	225	XI.3		A 10
VI.18.b	vychýl. 18. PO zdola (od kraje PL) mezi ZP 4 a 5	225	XI.4		A 321/322
VI.18.c	vychýlený 18. PO zhora mezi ZP 1 a 2	225	XII.1		A 246
VI.19.a	bez vychýl. PO	A 250/252	XII.2.a	bez vychýl. PO	A 285/287
VI.19.b	vychýlený 18. PO zdola mezi ZP 3 a K	A 250/252	XII.2.b	vychýlený 7. PO zprava nad ZP 2 dolů	A 285/287
VI.20.a	bez vychýl. PO	A 254/255	XII.3.a	bez vychýl. PO	A 346
VI.20.b	vychýl. 18. PO zprava nad pravým kup. u ZP 1	A 254/255	XII.3.b	vychýl. 5 PO zhora v pravé svislé perforaci ZP	A 346
VI.21		A 289	XII.3.c	vychýl. 5. PO zdola v levé svislé perforaci	A 346

Obr. 2: Další úder perforačního stroje na dolním okraji PL 36/37.

rámců použitých na známkách České republiky tištěných ocelotiskem z plochy uvádíme v tabulce 5, seznam českých známek, které byly operforovány příslušným rámcem pak v tabulce 6.

Domníváme se rovněž, že je nutno znovu prověřit základní informace např. v ka-

Tabulka 6: Přehled známek ČR tištěných OTP a jejich perforačních rámců (dle kat. čísel).

5	XI.1	78/79	XI.1	A174/176	IX.1	A246	XII.1	A326/329	VI.22.a,b
6	XI.1	96/98	VI.2	183/184	VI.3.a,b	A250/252	VI.19.a,b	333/334	XI.1
9	XI.1	131	VI.1	191/192	VI.1	A254/255	VI.20.a,b	343/345	VI.2
A10	XI.3	105/108	VI.1	193/194	XI.1	261/263	XI.1	A346	IX.2
27	VI.1	119/120	XI.1	197	VI.17.a,b	275/277	VI.2	A346	XII.3.a,b,c
28/29	VI.2	129/130	VI.2	202/203	VI.2	A285/287	XII.2.a,b	355	VI.23
36/37	XI.1	141	XI.1	220/221	XI.1	A289	VI.21	356/357	XI.1
39/40	XI.1	142/143	XI.1	A222/223	XI.1	304/305	XI.1		
48	XI.1	A146/148	IX.1	225	VI.18.a,b,c	309/311	VI.2		
57/58	VI.2	162/164	VI.2	A235/236	VI.15	319	VI.2		
59	VI.1	A171	VIII.3	237/239	VI.2	A321/322	XI.4		fg

Obr. 3: Dvojitá perforace na PL 79 vzniklá dvojitým úderem perforačního stroje.

talogu POFIS 2003 Česká republika, kde jsou uvedeny jiné údaje o perforaci např. u A250/252, A254/255, A289, A246, atd., než by odpovídalo použitým perforačním rámcům.

Obr. 4: Správná perforace na PL 79, ale při tisku jednotlivých barev list vkládan nepřesně, takže vada působí jako posun perforace.

Kdyby navržená kategorizace perforačních rámců použitých pro tisk čs. a českých známek byla přijata, umožnilo by to jednoznačný a přehlednější popis ve sbírkách a výstavních exponátech a mohlo by konečně dojít k žádoucímu sjednocení základního popisu známek v obchodních, výstavních a aukčních katalogích.

František Graman, Zdeněk Koupal

- [1] Katalog POFIS 2003 Česká republika.
- [2] Gerec, M.: Zúbkovanie známok tlačených ocelotlačou z plochých dosiek. In: Sberateľ 2002/8, s. 14-15.
- [3] Zedník, V.: Aršík k 10. výročí vzniku ČR. In: Filatelie 2003/4, s. 37.
- [4] Brožová, J., Pěnkava, Z.: A 346 – 10. výročí vzniku ČR. In: Filatelie 2003/4, s. 38.